O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olindi:
№ BD-60310300-1.14
2024 yil “10” 12

“TASDIQLAYMAN”
SamDU rektori:
__________ R.I.Xalmuradov
2024 yil “__”________

UMUMIY PSIXODIAGNOSTIKA

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta’lim sohasi:	310000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Ta’lim yo‘nalishi:	60310300 – Psixologiya

Сканировано с CamScanner

Fan/modul kodi UPD1310\UPD1410		O'quv yili 2025-2026	Semestr 3,4	ECTS-kreditlar 10
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili o'zbek O'zbek\Rus		Haftadagi dars soatlari 4,4
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Umumiy psixodiagnostika	130	170	300

2.

I. Fanning mazmuni

Fanning o'qitishdan maqsad - psixodiagnostikaning nazariy-metodologik asoslarini tizimlashtirish, psixologik empirik metodlarning amalda o'tkazish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifalari - fanning asosiy tushunchalari bilan tanishish, psixologiyada nazariy va empirik jihatlarini metodologik asoslarini tahlil qilish, eksperimental psixologiyani ilmiy asoslarini o'rgatishni, psixologik jarayonlarni tahlil va tadqiq etish malakasini hosil etish psixologik qonuniyatlarni, psixofiziologik va psixofizik qonuniyatlar asosida rivojlantirishni, empirik tadqiqotlarni tahlil qilishda shaxsiy professional kompetensiyalarda bir butunlik tizimini saqlab qolish, gumanitar muammolarga ega bo'lgan psixologik tahlillarga bo'lgan qiziqishlarni orttirish, fanining asosiy tushuncha va tamoyillarini o'zlashtirishda talabalarda tanqidiy tafakkurni rivojlantirishga o'rgatish.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-2-mavzu. Psixodiagnostikaga kirish

Psixologik diagnostika tushunchasi psixologik tashxis qo'yish usullari va metodlarining ilmiy tizimi sifatida. Psixodiagnostika bilan differensial psixologiyaning, testologiyaning, amaliy psixologiyaning va psixometrikaning o'zaro munosabatlari. Psixodiagnostikaning psixologiya tarmoqlari bilan o'zaro bog'liqlik

3-mavzu. Psixodiagnostika fan va amaliy faoliyat sifatida

Psixodiagnostikaning predmeti. Psixologik bilimlarni amaliyotda qo'llash, psixologiyaning mos tarmoqlari, differensial psixometrika psixodiagnostikaning asoslanishi. Ilmiy psixodiagnostika bilan amaliy psixodiagnostikaning o'zaro aloqalari. Psixodiagnostik tadqiqotlarning ilmiy tadqiqotlardan farqi. Psixodiagnostik metodikalar ma'lumot olish usullari orasidagi afzalliklari.

4-5-mavzu. Psixodiagnostika tarixi

Psixologik testlashtirishning tarixiy ildizlari. F.Galton, A.Binening testlashtirishning vujudga kelishidagi xizmatlari. A.Bine va T.Simonning psixodiagnostik testlarni yaratishdagi xizmatlari.

D.Kettelning testlashtirishdagi faoliyati va uning dastlabki "zehn" testlari. Psixodiagnostikaning XX asrda rivojlanishi. XXI asrda psixodiagnostika. Psixologik testlashtirishning zamonaviy holatlari. O'zbekistonda psixodiagnostikaning rivojlanish tarixi.

6-mavzu. Psixodiagnostik tekshiruv va tadqiqotlar

Tadqiqot va tekshiruvning vazifalaridagi tafovutlar. Psixodiagnostik jarayonlarning asosiy bosqichlar. Dastlabki tayyorgarlik bosqichi. Psixologik muammoni

Сканировано с CamScanner

va tadqiqot maqsadalrini shakllantirish. Diagnostik metodlarni tanlash. Test o'tkazish sharoitini tayyorlash. Tekshiriluvchining motivatsiyasi va u bilan aloqa o'rnatish. Test jarayonidagi bezovtalanish va test vaqtida zerikish. Ma'lumotlar olish bosqichlari. Metodikalarni tadbiq etish ko'rsatmalarini aniq bajarish zarurligi.

7-8-mavzu. Psixodiagnostika metodlari klassifikatsiyasi va psixologik testlashtirish shakllari

Psixodiagnostika metodlari. Psixofiziologik metodikalar. Apparaturali yordamida xulqni o'rganish metodikalari. Javoblarini tanlashga asoslangan ob'ektiv testlar. So'rovnomalar. Proektiv metodikalar. Kontent-analiz. Psixosemantik metodlar. Reyting-shkalalashtirish bilan uyg'unlashtirilgan kuzatish. Sotsiometriya metodi. Standartlashtirilgan analitik kuzatish. Suhbat va so'rovnoma.

Rolli o'yinlar. Diagnostikaga o'rgatuvchi eksperiment. Maxsus metodlar. Psixologik teetlashtirish shakllari. Test batareyalari. Verbal va noverbal testlar. Tezlik va natijalilik testlari. Individual va guruhiy testlar. Blankli, predmetli, apparaturali va kompyuter testlari. Og'zaki va yozma testlar. Psixodiagnostika metodlari tasnifi. Ob'ektiv testlar. Assessment-markaz va alt-assessment personalni kompleks baholash metodlari sifatida.

9-10-mavzu. Psixodiagnostikaning psixometrik asoslari

Differensial psixometrika. Umumiy va differensial psixometrika. Psixodiagnostika metodikalarida o'lchashga va ishlab chiqishga qo'yiladigan asosiy talablar. Standartlashtirish (o'lchash) metodlari va ekspert (klinik) metodlar. Psixodiagnostika metodikalari uchun zarur psixometrik talablar. Ishonchlilik. Ishonchlilik tasodifiy omillar ta'siriga barqarorlik va aniqikni o'lchash sifatida. O'lchash aniqligi muammosi.

Hisobga olinmagan omillar ta'siri. Ishonchlilik turlari. Ishonchlililik koeffitsientlari. Validlik va uning turlari. Validlik diagnostika qilinayotgan natijalarning muvofiqligini ta'minlovchi sifatida. Validlik bilan ishonchlilik munosabati. Validlik mezonlari. Metodikaning validligini aniqlash uchun tashqi mezonlarni tanlash muammolari.

Ekspert baholash metodlari. Validlik turlari. Diagnostik (konkurent) validlik.

Kriterial validlik. Joriy va prognostik validlik. Empirik validlik. Korrelyatsiya tahlili ishonchlilik va validlikni aniqlash usullaridan biri sifatida; regression tahlil.

Konseptual (konstrukt) validlik. Differensial validlik. Yosh differensiatsiyasiga ko'ra validlik. Faktorli validlik. Faktorli tahlil.

Mazmuniy validlik. Konvergent va diskriminativ validlik. Konsensus validlik. Oshkora validlik. Inkrement validlik. Haqiqatlik validlikning asosiy xilma xilligi sifatida. Sinaluvchining xulq-atvori va haqiqiylikni ta'minlash.

11-mavzu. Test me'yor (norma)larining reprezentativligi

Test me'yorlari va ularni reprezentativliligi. Diagnostik me'yorlar - absolyut, statistik, kriterial. Test me'yorlarining statistik asoslanishi: tekshiriluvchini diagnostik kategoriyaga mansubligini statistik ishonchlilik. Me'yor test ballari shkalasining kritik nuqtasi.

Kvantil, kvartil, desil, protsentil, promil. Test shkalalarining foizli me'yorlari. Parametrik me'yorlar. Konversional jadval. Kriterial me'yorlar. Test ballarini empirik taqsimlash asosida reprezentativ me'yorlar olish. Me'yorlashtirish jadvali va shkalalarni chiziqli standartlashtirish.

Me'yorlarning odatiyligi va barqarorligini tekshirish. Psixodiagnostikada standartlashtirilgan shkalalar bo'yicha yaqqol misollar: Z-shkala, IQ-shkala, T-shkala, stenlar shkalasi. Testning ishonchliligini aniqlash tartibi. Foizli shkala. Kriterial

Сканировано с CamScanner

normalar. Sotsial-psixologik normativ. Test uchun me'yorlarni aniqlash.

Standartlashtirish uchun tanlanmalarni shakllantirish qoidalari. populyatsiya, reprezentativlik (yosh, jins, kasb, sotsial status), normal taqsimot egri chizig'i. Me'yor turlari: yosh, maktab, kasb, mahalliy, guruh ichidagi. Nisbiy me'yor. Standartlashtirish maqsadi. Standartlashtirish diagnostikani o'tkazish jarayonini bir xillashtirish sifatida. Standartlashtirish testning bajarilishi baholash sifatida. Chiziqli standartlashtirish. Nochiziqli standartlashtirish.

12-mavzu. Test tuzishning asosiy bosqichlari

Metodikalar tuzish va moslashtirish texnologiyasi. Testlarning o'ziga xosligini ta'minlash va rasmiylashtirish. Test topshiriqlarini ishlab chiqish va tahlil qilish. Topshiriqlarni saralash va baholash.

Test topshiriqlarining murakkablik indeksi (effektivlik) va diskriminativligi. Testning ishonchliligini va validligini aniqlash. Testning baholash tamoyillari. Kompyuter psixodiagnostikasiga doir metodikalar yaratish.

Amaliy psixodiagnostikada dasturiy vositalar yaratish va foydalanish. Testdan foydalanuvchilar va ishlab chiquvchilar uchun normativ talablar. Psixologik psixometrik jihatidan tayyorlash talablari.

2 MODUL PSIXODIAGNOSTIK BAHOLASH VA PSIXOLOGIK TESTLASHTIRISH SOHALARI

1-2-mavzu. Shaxsning psixodiagnostik baholash va psixologik testlashtirish sohalari

Shaxsni tadqiq etishning asosiy yo'nalishlari. Shaxs to'g'risida ma'lumot olish usullari: L-ma'lumot, Q-ma'lumot, T-ma'lumot, shaxsni tadqiq etishning proektov usullari. Psixodiagnostikada shaxs qirralari nazariyalari. "Shaxs qirralarini "psixodiagnostikada ajratish. Shaxsga tegishli: nazariy farazlar, shaxsning besh omilli modeli. "Katta beshlik"ning universal omillari, shaxsni ta'riflash. "Katta beshlik" mustahkam tekshiruv vositasi sifatida.

Kasbiy faoliyatning psixodiagnostik mezonlari: Kasbiy faoliyatning psixodiagnostik ta'minoti, mutaxassisning kasbiy ahamiyatli sifatlari diagnostikasi, personalni tanlash va baholash, Assessment-markaz va alt-assessment personalii kompleks baholash metodlari sifatida.

Psixik taraqqiyot diagnostikasi, chaqaloqlik ilk bolalik, maktabgacha yoshdagi psixik rivojlanish diagnostikasi. Anomal psixik rivojlanish diagnostikasi. Rivojlanishni baholash vositalari.

Pedagogik diagnostika. Pedagogik testlashtirish. Maktabdagi o'zlashtirish diagnostikasi. Pedagogik diagnostika metodlari. Ta'lim jarayonida erishganlik testlari. Maktab psixologik xizmatida psixodiagnostika. Maktab psixologik xizmatida psixodiagnostikaning o'ziga xosligi. O'quvchilarning xususiyatlari, o'qituvchi shaxsini, o'quv guruhidagi va pedagogik jamoadagi muhitni, o'rganish.

Klinik psixodiagnostika: profilaktik tibbiyot, psixonevrologik va somatik klinikada psixodiagnostika. Patsientlarning psixik holatini baholash, differensial diagnostika sud-psixologik ekspertiza

3-4-mavzu. Inson psixomotorikasi xarakteristikasini aniqlash

Mehnatning ishonchliligini, sifati va samaradorligini oshirish ahamiyati. Harakat psixomotorikani namoyon bo'lish asosi sifatida.

Psixomotorika xususiyatlari diagnostikasi: tezlik, reaksiya, reaksiyaning aniqligi, harakatning kuch tavsifi, harakatning vaqt-makon xarakteristikasi, harakat koordinatsiyasi. Bolalar, o'smirlar va katta yoshdagilarning psixomotorikasi tadqiq

Сканировано с CamScanner

qilish metodlari. Motorikani va odam shaxsining tadqiq qilishning grafik metodikasi.

5-6-mavzu. Temperament va asab tizimi xususiyatlari diagnostikasi

Inson xulq-atvorida asab tizimi xususiyatlarini namoyon bo'lishi. Asab tizimi xususiyatlarini diagnostikasining apparaturali metodlari. Asab tizimi kuchi va labiligining blankali metodikalari. Temperamentning uchta asosiy xarakteristikasini baholash uchun Ya.Strelyau so'rovnomasi. N.Obozov metodikasi. Temperament formulasi (pasporti) metodikasi. Temperament irsiy xarakteristikasini baholash uchun V.M. Rusalovning temperament tuzilishi so'rovnomasi.

Temperament tiplarini baholashda D.Keyrs so'rovnomasi. G.Ayzenk so'rovnomalari asosida temperamentni aniqlash.

7-8-mavzu. Ko'p omilli shaxsning o'rganish so'rovnomalari

Ko'p omilli shaxs so'rovnomalari. Shaxsning to'liq diagnostikasi.

R.Ketgelning 16 faktorli shaxs so'rovnomasi. So'rovnomalarni qayta ishlab chiqish. Omillar tavsifi. MMPI - (Minnesota Multiphase Personality Inventory). Shaxs individual psixologik xususiyatlarini tadqiq etish.

L.N. Sobchikning shaxsni tadqiq etishning standartlashtirilgan metodikasi (SMIL). M.P. Miroshnikov, Ye.D. Sokolov va F.B. Berezinlarning shaxsni atroflicha o'rganish metodikasi (MMIL), G.Ayzenkning shaxsni tadqiq etish metodikalari (EPI, EPQ, PEN).

9-10-mavzu. Proektiv psixodiagnostikasi

Shaxsning o'rganishda proektiv metodikalarning nazariy asoslari. Psixodiagnostikada "proeksiya" tushunchasi. Proektiv metodikalarning imkoniyatlari va cheklanishlari. Ularning ishonchliligi va validligini ta'minlash muammolari. Proektiv metodikalari klassifikatsiyasi.

Proektiv metodikalarning turlari. Proektiv metodikalar. Siyoh dog'lari metodikasi. Rasmli testlar. Verbal metodikalar. Avtobiografik esdaliklar. Harakat metodikalari. Proektiv metodikalarni baholash.

Proektiv metodikalar ishlashda uchraydigan xatoliklar. Tematik appersepsiya testining (TAT, G. yurrey) mohiyati va ahamiyati L.Bellak va S.Bellakning bolalar appersepsiya testi (CAT). L. Bellak va S. Bellakning qariyalar uchun appersepsiya texnikasi. X.Xekxauzenning motivatsiya test. L.H. Sobchikning rasmli apperseptivtesti (RAT)

11-12-mavzu. Shaxslik sifatlari psixodiagnostikasi

Shaxsdagi aksentuatsiyalarni diagnostika qilish metodikalari (K.Leongard). Aksentuatsiya tiplarini yoritish uchun Shmishek so'rovnormasi (K.Leongard buyicha). A.Ye.Lichkoning o'spirinlardagi aksentuatsiya tiplarini tadqiq etish so'rovnomasi. MMRI metodikasida aksentuatsiyani diagnoz qilish. Shaxsning psixologik tiplarini tadqiq etish. A.Augustinavichyutining sotsionikasi. S.Dellingerning shaxsni o'rganish uchun mo'ljallangan psixogeometrik testi.

Mas'uliyatni o'lchash va uning psixodianostikadagi turlari. Dj.Rotter lokus nazorat metodikasi va uning shkalalari. Mas'uliyat darajasini aniqlash so'rovnomasi

13-mavzu. Shaxsning funksional holatlari psixodiagnostikasi

Insonning funksional holatlari va ish qobiliyatlari baholash metodikalari: jismoniy rivojlanganlik darajasini baholash, organizmning funksional holatini aniqlash, vestibulyar barqarorlikni baholash. Djersayldning shaxsning psixik holati metodikasi.

14-mavzu. Shaxsning emotsional holatlari psixodiagnostikasi

Shaxsning emotsional sohasi diagnostikasi. Shaxsning emotsional sohasini diagnostika qilish metodlari. Empatiya darajasi diagnostikasi. Emotsional ekspressiya va emotsional intellekt diagnostikasi. Emotsional holatlarning psixofiziologik metodikalari.

Сканировано с CamScanner

Bezovatalik, depressiya va emotsional buzilishlar, stress diagnostikasi. Nevrotik holatlarni diagnostika metodikalari. Frustratsiya diagnostikasi.

15-mavzu. Shaxsning motivatsion sohasi psixodiagnostikasi

Motivatsiya va intilish darajasi diagnostikasi. Motivlar, ehtiyojlar va motivatsiya psixodiagnostikasi. psixodiagnostikada motivatsiya indikatorlaridan foydalanish. Motivlarni aniqlash shaxs so'rovnomalari. Proektiv metodlar. Motivlarni kognitiv baho yordamida diagnostika qilish. D.Makkleland va Dj.Atkinsonlarning erishganlik motivlarni tadqiq etishi va diagnostik metodlari. X.Xekxauzenning tadqiqotlari va diagnostik metodlari. Erishganlik motivatsiyalari o'rganish uchun metodikalar. O'quv motivatsiyalari va o'quvchilarning o'qishga emotsional munosabatlarini o'rganish psixologik metodikalari.

16-mavzu. Psixik bilish jarayonlari diagnostikasi

Diqqat va seneomotor reaksiyalar psixodiagnostikasi. Diqqat (attensiya) xususiyatlari diagnostikasi: diqqatning barqarorligi, konsentratsiyasi, taqsimlanishi, ko'chishi, tanlovchanligi. Xotira va mnemik faoliyat diagnostikasi. Qiska, uzoq va operativ xotira diagnostikasi. Tafakkur diagnostikasi. Tafakkur turlari, operatsiyalari va xususiyatlari psixodiagnostikasi. Reproduktiv va produktiv tafakkur. Predmetli, simvolli, belgili va obrazli tafakkur diagnostikasi.

17-mavzu. Intellektni o'lchash, iqtidor va kreativlik diagnostikasi

Bine-Simon shkalasi, ularning modifikatsiyalari, Stenford - Bine shkalasi. Intellektuallik koeffitsienti (IQ). Kaufman shkalasi. Qobiliyatning differensial shkalalari.

Intellekt diagnostikasi. Intellekt va aqliy taraqqiyot.

Intellektning nazariyasi va strukturasi modellari. Intellektda faktorli modeli (Ch.Spirmen, L.Teretoun, Dj.Gilford, R.Ketgell).

Bosh faktor konsepsiyasi. Intellektga ta'sir ko'rsatuvchi omillar.

Intellektni psixometrik tuzilishi. Traditsion intellekt testlarini tanqidi. Intellekt testlarini vujudga kelish tarixi. Kuning ahamiyati. Irsiyat va o'zgaruvchanlik. Intellektni testlashtirishning izlanish faktorlari. Intellekt testlarining foydalanish maqsadlari. D.Vekslerning testi. R.Amtxauerning "Intellekt strukturasi" testi. G.Ayzenkning intellekt testi. R.Kettellning «Madaniy muhitda holi intellektni o'rganish" testi .

18-mavzu. Qobiliyatlar diagnostikasi

Umumiy va maxusus qobliyatlar tushunchasi. Qobiliyatning faktorli nazariyalari (Ch. Spirmen, L. Terston va boshkaoar). Maxsus qobiliyatlar klassifikatsiyasi (mahalliy va xorijiy). Qobiliyatni o'rganishga mo'ljallangan alohida testlar va test batareyalari (umumiy qobiliyatlar batareyasi - UQB(GATB). Differensial qobiliyatlar batareyasi - DQB (DAT). Maxsus qobiliyat testlari (TPM, LOGO). Qobiliyat testlarining validligi. Qobiliyatlar diagnostikasi metodlarini qo'llash sohalari (iqtidorni aniqlash, kasbga yaroqlilik diagnostikasi, kasbiy maslahat va boshq).

19-mavzu. Shaxslararo munosabat psixodiagnostikasi

Guruhdagi shaxslararo munosabatning tuzilishini o'rganish. Shaxslararo munosabat tizimida shaxsning holatini o'rganish. Guruhdagi jipslikni o'rganish. Hamkorlik va guruhdagi o'zlashtirganlik. Sotsiometriya. Referentometriya. «Shaxsni guruhiy baholash». «Qadriyatlar birligi». «Q-saralash» (Q-sort) V.Stefansona. Shaxslararo munosabat psixodiagnostikasi metodlari va metodikalari. Shutsning shaxslararo munosabat so'rovnomasi. Dj.Gilford va M.Sallivenning sotsial intellektni rivojlanganlik darajasini o'lchash metodikasi. A.M.Etkindning "Munosabatlar rang testi" (STO).

Сканировано с CamScanner

20-mavzu. Kasbiy faoliyat diagnostikasi

Kasbiy yunalganlik diagnostikasi. Proforientatsiyada diagnostika. Kasbiy qiziqish va moyillik. Kasbiy o'zini o'zi aniqlash uchun psixodiagnostika. Kasbiy motivatsiya diagnostikasi. Boshqaruv diagnostikasi. Profotbor. Rahbarlik samaradorligini prognozi va diagnostikasi. Boshqaruv personallari va ishlab chiqarish jamoasi effektivligi diagnostikasi va prognozi. Konfliktologiya diagnostikasi. Banddik xizmatida psixodiagnostika. Ma'lumotlar va bazalari va menejment. Reyting-attestatsiya va qaror qabul qilish tizimi.

III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.

1-MODUL

1. Psixodiagnostikaning psixometrik asoslari.
2. Test me'yor (norma)larining reprezentativligi
3. Test tuzishning asosiy bosqichlari
4. Shaxsning psixodiagnostik baholash va psixologik testlashtirish sohalari
5. Shaxsning tadqiq etishning asosiy yo'nalishlari.
6. Psixik taraqqiyot diagnostikasi:
7. Inson psixomotorikasi xarakteristikasini aniqlash
8. Motorikani va odam shaxsining tadqiq qilishning grafik metodikasi.
9. Temperament va asab tizimi xususiyatlari diagnostikasi
10. Temperamentning uchta asosiy xarakteristikasini baholash uchun Ya.Strelyau so'rovnomasi.
11. N.N.Obozov metodikasi.
12. Temperament formulasi (pasporta)metodikasi.
13. G.Ayzenk so'rovnomalari asosidatemperamentni aniqlash.
14. Ko'p omilli shaxsning o'rganish so'rovnomalari
15. R.Kettelning 16 faktorli shaxs so'rovnomasi.
16. MMPI- (Minnesota Multiphase Personality Inventory) va uning modifikatsiyalari
17. G.Ayzenkningshaxsnitadqiqetishmetodikalari (EPI, EPQ, PEN).
18. Mayers-Briggsning K.Yung tipologiyasi bo'yicha shaxslarni klassifikatsiyalash uchun shaxs tipologik indikatori.
19. T. Liri, R.L. Laforje, R.F.Sobchiklarning "Shaxslararo munosabatni diagnoz qilish so'rovnomasi".
20. Proektiv psixodiagnostika
21. Avtobiografik esdaliklar.
22. Harakat metodikalari. Proektiv metodikalarni baholash.
23. Shaxs va uning holatini baholash uchun M. Lyusherning «Rangni tanla» metodikasi.
24. L.N. Sobchikning portretlarning tanlash metodikasi.
25. Uy.odam, daraxt testi.

2-MODUL.

26. Shaxslik sifatlari psixodiagnostikasi
27. Shaxsdagi aksentuatsiyalarni diagnostika qilish metodikalari (K.Leongard).
28. Aksentuatsiya tiplarini yoritish uchun Shmishek so'rovnormasi (K.Leongard buyicha).
29. A.Ye. Lichkoning uspirinlardagi aksentuatsiya tiplarini tadqiq etish so'rovnomasi.

30. A.Augustinavichyutining sotsionikasi. S. Dellingerning shaxsni o'rganish uchun muljallangan psixogeometrik testi.
31. Shaxsning funksional xrlatlari psixodiagnostikasi
32. Shaxsning emotsional holatlari psixodiagnostikasi
33. Empatiya darajasi diagnostikasi.
34. Emotsional ekspressiya va emotsional intellekt diagnostikasi.
35. Bezovatalik, depressiya va emotsional buzilishlar, stress diagnostikasi.
36. Shaxsning motivatsion sohasi psixodiagnostikasi
37. Motivatsiya va intilish darajasi diagnostikasi.
38. Motivlar, ehtiyojlar va motivatsiya psixodiagnostikasi.
39. Psixodiagnostikada motivatsiya indikatorlaridan foydalanish.
40. Motivlarni aniqlash shaxs so'rovnomalari.
41. Psixik bilish jarayonlari diagnostikasi
42. Diqqat va seneomotor reaksiyalar psixodiagnostikasi.
43. Tafakkur diagnostikasi.
44. Intellektni o'lchash, iktidor va kreativlik diagnostikasi
45. Dj. Ravenning «Progressiv matritsalar» testi.
46. D.Vekslerning testi. R.Amtxauerning "Intellekt strukturasi" testi.
47. R. Kettellning «Madaniy muxitda xoli intellektni o'rganish" testi
48. G.Ayznkning intellekt testi.
49. Qobiliyatlar diagnostikasi
50. Qobiliyatni o'rganishga muljallangan aloxida testlar va test batareyalari (umumiy kobiliyatlar batareyasi - UKB (GATB).
51. Differensial kobiliyatlar batareyasi - DKB (DAT).
52. Shaxslararo munosabat psixodiagnostikasi
53. Sotsiometriya. Referentometriya.
54. «Shaxsni guruhiy baholash».
55. Kadriyatlar birligi». «Q-saralash» (Q-sort).
56. Dj. Gilford i M. Sallivenning sotsial intellektni rivojlanganlik darajasini o'lchash metodikasi.
57. A.M. Etkindning "Munosabatlar rang testi" (STO).
58. Kasbiy faoliyat diagnostikasi
59. Kasbiy yunalganlik diagnostikasi.
60. Proforientatsiyada diagnostika.
61. Kasbiy motivatsiya diagnostikasi. Boshqaruv diagnostikasi.
62. Profotbor.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurulmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

Amaliy mashg'ulot buyicha talabalar psixodiagnostika metodikalarini tadbiq qilishi va ular yuzasidan psixodiagnostik bayonnomalar shaklantiradilar.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1 MODUL

1. Psixodiagnostika va psixologiya tarmoqlari o'rtasidagi bog'liqlik.
2. Ilmiy psixodiagnostika bilan amaliy psixodiagnostikaning o'zaro aloqalari.
3. Psixodiagnostik tadqiqotlarning ilmiy tadqiqotlardan farqi

Сканировано с CamScanner

4. Psixodiagnostik metodikaparining ma'lumot olish usullari orasidagi afzalliklari.
5. Kompyuter psixodiagnostikasining yutuq va kamchiliklari.
6. O'zbekistonda psixodiagnostikaning rivojlanish tarixi.
7. Psixologik testlashtirishning zamonaviy holatlari.
8. Psixodiagnostik metodikalardan foydalanuvchilar va ishlab chiquvchilar uchun talablar
9. Psixodiagnostik jarayonlar bosqichlar.
10. Psixodiagnostik tadqiqot buyicha hisobot tayyorlash.
11. Test metodining yutuq va kamchiliklari.
12. Assessment-markaz va alt-assessment personalii kompleks baholash metodlari sifatida.
13. Korrelyatsiya tahlili ishonchlilik va validlikni aniqlash usullaridan biri sifatida; regression tahlil.
14. Chiziqli standartlashtirish. Nochiziqli standartlashtirish.
15. Standartlashtirish uchun tanlanmalarni shakllantirish qoidalari
16. Test topshiriqlarining murakkablik indeksi (effektivlik) va diskriminativligi.
17. Psixologik psixometrik jihatidan tayyorlash talablari.
18. Shaxs to'g'risida ma'lumot olish usullari: L-ma'lumot, Q-ma'lumot, T-ma'lumot.
19. Pedagogik diagnostika.
20. Maktab psixologik xizmatida psixodiagnostika.
21. Klinik psixodiagnostika.
22. Temperament irsiy xarakteristikasini baholash uchun V.M.Rusalovning temperament tuzilishi so'rovnomasi.
23. Temperament tiplarini baholashda D. Keyrs so'rovnomasi.
24. G.Ayzenk so'rovnomalari asosidatemperamentni aniqlash.

2-MODUL

25. Katta yoshdagilar bilan ishlashgan mo'ljallangan ko'p omilli "shaxs so'rovnomasi (Dj. Gouxning Kaliforniya psixologik so'rovnomasi (CPI).
26. Y.Farenbergning "Frayburg shaxsni o'rganish so'rovnomasi" (FBI).
27. L.H. Sobchikning "Individual-psixologik so'rovnomasi
28. Psixodiagnostikada apperseptiv testlar tahlili.
29. Assotsiativ metod hikoyani, tarixni yoki jumlalarni metodikalarining asosi sifatida.
30. D.M.Saks va S.Levining "Tugallanmagan jumlalar" metodikasi.
31. Shaxs muammolari, xususiyatlari va holatlarini o'rganishga mo'ljallangan boshqa proektiv metodikalar.
32. O'zini o'zi anglash psixodiagnostikasi
33. Shaxs qadriyatlari diagnostikasi metodikalari
34. Djersayldning shaxsning psixik holati metodikasi.
35. Nevrotik holatlarni diagnostika metodikalari.
36. Frustratsiya diagnostikasi.
37. X. Xekxauzenning tadqiqotlari va diagnostik metodlari.
38. Erishganlik motivatsiyalari o'rganish uchun metodikalar.
39. O'quv motivatsiyalari va o'quvchilarning o'qishga emotsional munosabatlarini o'rganish psixologik metodikalari.
40. Pedagogik diagnostika.

Сканировано с CamScanner

41. Maktabga tayyorgarlik.
42. O'zlashtirish va o'quv guruhlarni shakllanganlik darajasini diagnostika qilish.
43. Maxsus populyatsiya uchun testlar.
44. Go'daklar va maktabgacha yoshdagilarni testdan o'tkazish.
45. Psixik taraqqiyotdan ortda qolganlarni kompleks baholash.
46. Differensial qobiliyatlar batareyasi - DQB (DAT).
47. Qobiliyatlar diagnostikasi metodlarini qo'llash sohalari
48. Ota-ona-bola munosabatlari diagnostikasi metodlari va metodikalari.
49. «R.Jilyaning Film-test»,
50. «O'smirlar nazarida ota-onalar» (ADOR),
51. Ota-onalik ustanovkaari va reaksiyalari metodikasi (PARI),
52. «Oila rasmi», «Uch daraxt» va boshqa metodikalar.
53. Konfliktologiya diagnostikasi.
54. Bandlik xizmatida psixodiagnostika.
55. Adaptatsiya va dezadaptatsiya diagnostikasi.

Izoh: *Mazkur ro'yxatdagi mavzulardan mustaqil ta'lim soatlari hajmiga mos holda foydalanish tavsiya etiladi. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referat, krossvord, sxema, taqdimot materialari, esse tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.*

3.

V. Fan ukitilishinnng natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar;

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- umumiy psixodiagnostika fanining predmeti va vazifalari, fanning metodlari va metodikalari, psixodiagnostik tadqiqot va tekshiruvlar; psixodiagnostik metodlarini psixometrik mezonlari haqida tasavvurga ega bo'lishi;
- umumiy psixodiagnostika fanining metodlarini tadqiqotlarda qo'llashni, metod va metodikalarning o'zaro bog'liqligiga ko'ra tadbiq etishni, psixologik testlarning psixometrik mszonlarini, testlarning yutuq va kamchiliklarini, psixodiagnostik metodikalarni xususiyatlariga ko'ra tadbiq etishni bilishi, ulardan foydalana olishi;
- psixodiagnostik metod va metodikalarni qo'llash, psixodiagnostik metodikalarni psixometrik mezonlarga ko'ra foydalanish, psixodiagnostik metodikalarni ishonchliligi va validligini ta'minlash, psixodiagnostik metodikalarni shakllantirish va moslashtirish, metodikalarni testlashtirish sohalariga muvofiq tanlash va psixodiagnostik metodikalarni tadbiq etish xususiyatlarini takomillashtirish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

4.

VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari.

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'libishlash va himoya qilish uchun loyihalari.

5.

VII. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Сканировано с CamScanner

6.	**Asosiy adabiyotlar.** 1. S.X. Jalilova N.A. G'ayibova Umumiy psixodiagnostika (o'quv qo'llanma) Toshkent 2018 yil 2. M.X.Asranbayeva D.D.Oribboyeva D.D. Boymirzayeva, Bolalar psixologiyasi va psixodiagnostikasi (o'quv qo'llanma) Toshkent 2023 yil 3. A.K. Shamshetova, R.N. Melibayeva, X.E. Usmanova, I.O. Xaydarov Umumiy psixologiya (o'quv qo'llanma) Toshkent 2018 yil "Barkamol fayz media" nashiryoti 4. O.S.Qodirov Umumiy psixologiya (o'quv qo'llanma) Samarqand 2022 yil "Sam DU" nashiryoti 5. Z.T. Nishanova Psixologik xizmat. (o'quv qo'llanma) Toshkent 2007 yil "Yangiyul poligraph service" nashiryoti. 6. N.S.Jo'rayev, D.A. Saliyeva, N.A.Sultonova, Psixologiya tarixi (Darslik) Toshkent 2019 yil. 7. O.S.Qodirov, Sh.Hotamov, Ijtimoiy psixologiya (Darslik) Samarqand 2023 yil 8. P.I.Ivanov, M.E. Zufarova, Umumiy psixologiya (Darslik) Toshkent 2018 yil. 9. P.I.Ivanov, M.E. Zufarova, Umumiy psixologiya (Darslik) Toshkent 2008 yil. 10. E.G'. G'oziyev Umumiy psixologiya (darslik) Toshkent 2020 yil "Asian Book House" nashiryoti 11. E.G'. G'oziyev Ontogenez psixologiyasi (o'quv qo'llanma) Toshkent 2020 yil " NIF MSh" nashiryoti **Qo'shimcha adabiyotlar** 1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" to'g'risidagi PF-60-sonli Farmoni. – Toshkent. - 243 b. 2. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik - har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi. T. O'zbekiston. 2017. 3. Anne Anastasi, Susana Urbina. Psychology Testing.-Prentice-Hall International, Inc.2010.-781 p. 4. Бодалев А.А, Столин В.В. Обшая психодиагностика. СПб.: Реч, 2001. 5. Бурлачук Ф.Е. Психодиагностика. СПб.: Питер, 2002. 6. Андрушенко Т.Ю. Диагностические проби в психологическом консултировании. М.: Академия, 2004. 7. Балакшина Ж.А., Прохоренко Т.В. Диагностика памяти, внимания, мишления, уровня развития. СПб.: Реч, 2002. 8. Балакшина Ж.А., Прохоренко Т.В. Школний тест умственного развития. СПб.: Реч, 2002. 9. Вассерман Л.И., В.А.Дюк, Б.В.Иовлев, К.Р.Червинская. Психологическая диагностика и новие информатсионние технологии. С. – Петербург: ООО «СЛП», 1997. - 203с. 10.Дилео Д. Детский рисунок: диагностика и интерпретатсия. М.: Апрел-пресс, ЭКСМО-пресс, 2001. 11.Дружинин В.Н. Психология общих способностей. СПб.: Питер, 2006. 12.Клайн П. Справочное руководство по конструированию тестов: Введение в психометрическое проектирование. Киев: ПАН ЛТД, 1994. 13.Психологическая диагностика / Под ред. К.М. Гуревича, Э.М. Борисовой. СПб.: Питер, 2004. 14.Психологическая диагностика / Под ред. М.К. Акимовой. СПб.: Питер, 2005. 15.Шмелев А.Г. и коллектив. Основи психодиагностики. Ростов на\Д., 1996.

Сканировано с CamScanner

	16.Лаак Ян Тер. Психодиагностика: проблеми содержания и методов. М.:Изд-во НПП, Воронеж: НПО «МОДЕК», 1996. 17.Никандров В.В., Новочадов В.В. Метод тестирования в психологии.СПб.: Реч, 2003. 18.Романова Э.С. Графические методи в практической психологии. СПб.:Реч, 2002. 19.Фетискин Н.П., Козлов В.В., Мануйлов Г.М. Сотсиално-психологическая диагностика развития личности и малих групп. М.: Изд-во Института Психотерапии, 2002. 20.Шмелев А.Г. Психодиагностика личностних черт. - С. – Петербург: Реч, 2002. 21.Червинская К.Р. Компютерная психодиагностика. СПб.: Реч, 2003. 22.Юнг К. Психологические типи. – М: 1999. 23.Ясюкова Л.А. Фрустратсионний тест С.Розенсвейга. Методическое руководство. СПб.: ИМАТОН, 2001. **Axbarot manbalari.** 24.http://psiholognew,com/cont.html 25.http://www,psyportal,info/psygage/test 26.http://psylist,net/praktikum/ 27.http://www,psychology,ru/tests/ 28.http://www,psycological.ru. 29.www,lusher-color,com. 30. http://psixologiyabuxdu.uz 31.http://ziyonet.uz
7.	Fan dasturi Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2024-yil 16-avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida 1-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan modul uchun mas'ullar: Sharof Rashidov nomidagi SamDU, "Amaliy psixologiya" kafedrasi o'qituvchilari; dots.S.Sh.Ummatova, ass.Sh.A.Kuchiboyev va ass. F.F. Akilovlar.
9.	Taqrizchilar: SamDU, "Amaliy psixologiya" kafedrasi mudiri, dots.O.S.Qodirov Samarqand davlat tibbiyot universiteti Pedagogika-psixologiya kafedrasi dotsenti D.U.Mamadiyorova

Rais: **M.Normamatova**

Kafedra mudiri: **dots. O.S.Qodirov**

Fakultet dekani: **dots. A.Q. Aymatov**

"TASDIQLAYMAN"

SamDU o'quv ishlari bo'yicha prorektori:

________ A.S.Soleev

"____" ________2024-yil

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Amaliy psixologiya kafedrasi dotsenti S.Sh.Ummatova tomonidan tayyorlangan "Umumiy psixodiagnostika" faniga tuzilgan fan dasturiga

TAQRIZ

"Umumiy psixodiagnostika" fanida fan dasturi oily ta'lim muassasasida o'quv jarayonlarini tashkil etishda talabalarga Umumiy psixodiagnostika fanidan bilimlar berish, har bir inson va butun bir jamiyat psixik salomatligini saqlab qolishga mo'ljallab tuzib chiqilgan. Fan dasturi oily ta'lim muassasalarida fanni tashkil etishda fanning vujudga kelish tarixi, dolzarbligi, maqsad va vazifalari, fan bo'yicha bilim, ko'nikma va malakaga qo'yilgan talablar, fanning mohiyati ochib berilgan. Fan dasturida fan yuzasidan mavzular ketma-ketligi, fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar hamda murakkablik darajasi ishlab chiqilgan. Bundan tashqari talabalarga shaxsning bilish jarayonlari, hissiy-irodaviy sifatlari, individual-psixologik xususiyatlari, ichki regulyatsiya, shaxs va faoliyat shuningdek, kasbiy ko'nikmalar va ilmiy dunyoqarashni shakllantirish muammolariga alohida e'tibor qaratilgan.

Talabalarga Umumiy psixodiagnostika fanining predmeti, maqsad va vazifalari, fanning yuzaga kelish tarixi, ushbu fan taraqqiyotiga turli olimlarning qo'shgan hissasi, miya va psixika, psixikaning nerv-fiziologik asoslari, shaxs, faoliyat, kognitiv jarayonlar, jumladan, diqqat, xotira, xayol, sezgi, idrok, nutq, tafakkur jarayonlari, shaxsning hissiy irodaviy sifatlari hamda individual psixologik xususiyatlariga doir umumiy bilimlar shakllantiriladi. Fan dasturi tayyorlash davomida oliy ta'lim sifatini ta'minlash jarayonlarida ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganib chiqqan holda oliy ta'lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan. Oliy ta'lim tizimi, universitetda ta'lim sifatini ta'minlashda hozirda mavjud bo'lgan real mavzular muammolari aniqlangan va tavsiyalar berilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Amaliy psixologiya kafedrasi o'qituvchisi dotsent S.Sh.Ummatova tomonidan "Umumiy psixodiagnostika" faniga tuzilgan fan dasturini chop qilish va Psixologiya (barcha) yo'nalishi bakalavriyat talabalariga mutaxassislik fani sifatida foydalanish mumkin.

Samarqand davlat tibbiyot universiteti
Pedagogika-psixologiya kafedrasi dotsenti,
Psixologiya fanlari bo'yicha
falsafa doktori (PhD): **D.U.Mamadiyarova**

Сканировано с CamScanner

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Amaliy psixologiya kafedrasi dotsenti S.Sh.Ummatova tomonidan tayyorlangan "Umumiy psixodiagnostika" faniga tuzilgan fan dasturiga

TAQRIZ

Ushbu fan dasturi oily ta'lim muassasasida o'quv jarayonlarini tashkil etishda talabalarga Umumiy psixodiagnostika fanidan bilimlar berish, har bir inson va butun bir jamiyat psixik salomatligini saqlab qolishga mo'ljallab tuzib chiqilgan. Fan dasturi oily ta'lim muassasalarida fanni tashkil etishda fanning vujudga kelish tarixi, dolzarbligi, maqsad va vazifalari, fan bo'yicha bilim, ko'nikma va malakaga qo'yilgan talablar, fanning mohiyati ochib berilgan. Fan dasturida fan yuzasidan mavzular ketma-ketligi, fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar hamda murakkablik darajasi ishlab chiqilgan. Bundan tashqari talabalarga shaxsning bilish jarayonlari, hissiy-irodaviy sifatlari, individual-psixologik xususiyatlari, ichki regulyatsiya, shaxs va faoliyat shuningdek, kasbiy ko'nikmalar va ilmiy dunyoqarashni shakllantirish muammolariga alohida e'tibor qaratilgan.

Fan yuzasidan talabalarga Umumiy psixodiagnostika fanining predmeti, maqsad va vazifalari, fanning yuzaga kelish tarixi, ushbu fan taraqqiyotiga turli olimlarning qo'shgan hissasi, miya va psixika, psixikaning nerv-fiziologik asoslari, shaxs, faoliyat, kognitiv jarayonlar, jumladan, diqqat, xotira, xayol, sezgi, idrok, nutq, tafakkur jarayonlari, shaxsning hissiy irodaviy sifatlari hamda individual psixologik xususiyatlariga doir umumiy bilimlar shakllantiriladi. Fan dasturi tayyorlash davomida oliy ta'lim sifatini ta'minlash jarayonlarida ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganib chiqqan holda oliy ta'lim tizimida fanning yutuqlarini tatbiq etish yuzasidan mavzular ishlab chiqilgan. Oliy ta'lim tizimi, universitetda ta'lim sifatini ta'minlashda hozirda mavjud bo'lgan real mavzular muammolari aniqlangan va tavsiyalar berilgan.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti Amaliy psixologiya kafedrasi o'qituvchisi dotsent S.Sh.Ummatova tomonidan "Umumiy psixodiagnostika" faniga tuzilgan fan dasturini chop qilish va Psixologiya (barcha) yo'nalishi bakalavriyat talabalariga mutaxassislik fani sifatida foydalanish mumkin.

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti "Psixologiya" kafedrasi mudiri, Psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent **Qodirov Obid Safarovich**

Сканировано с CamScanner